

صفوة الكلام

2070
626
379
(RECAP)
16604
119

بسم الله الرحمن الرحيم * بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي خلق الانسان * انساني بالجملة علم ولساني تحصيله
وجعله قابلا لتحصيل العلم * قابل اولقى اوزره براتمش اولان
واللسان والصلوة والسلام على * جناب خالق لم يزل حضرتك رينه
سيدنا محمد الذي اعظم معجزاته * عرض تحميدات لائقه وفرقان
القرآن وعلى آله وصحبه الذين * جليل اعظم معجزاتي اولقى اوزره
فازوا بادراك المعاني * باركاه حضرت صمدان بدن
البدعة والبيان (وبعد) * كندوسنه تنزيل اولنان
فلما كان في عصر حضرة سلطانتنا * فخر كائنات وخلاصة موجودات
الاعظم وولى نعمتنا المعظم * افندمذك دركاه معالارينه
الذى دعاء بقاء سلطنته * رفع تسليمات فائقه وادراك
واجب علينا وعلى سائر الامم * معاني بديع وبيان ايله فاز ومتاز
اعنى به السلطان ابن السلطان * اولان آل واصحاب كرام
السلطان (عبد العزيز خان) * حضراته اتحاف تحيات رائقه
خلد الله ملكه وسلطنته الى آخر * اولندقدنصره بوجهه له بسط
الدوران السعي والهمة * مقال اولنور كه اوزرمزه

(تحصيل)

لتحصيل العلوم النافعة المهمة * دعا سى فرض عين اولانولى
 التى هى من اقدم اسباب * نعمت بيمتزمولى نعمت عالميان
 السعادات ومن اتم وسائل * السلطان ابن السلطان السلطان
 الترفيات فى غاية الحدونهاية * (عبدالعزيزخان) ابن السلطان
 الزيادات وكان نظر حضرة * محمود خان افندى من حضر تليزىك
 المشير الجليل العالم * عصرهمايون ملوكانه لرنده اقدم
 بدقائق التعليم والتحصيل ناظر * اسباب سعادت اولان علم وعرفته
 المعارف العمومية ذو الدولة * فوق الحدسعى وهمت اولنمقده
 (صفوت پاشا) وفقه الله لما يحب * اولسيله حالامعارف عموميه نظارت
 من الخير ويشامع طوفالى ارتقاء * جليله سنه معارف افزاى عوارف
 ابناء الوطن على الوجه الا تم * وافكار خير به سى ابنى ووطنك علوم
 الاحسن وذلك يكون باكتساب * وفنون نافعه اكتساب وتهذيب
 العلوم والفنون النافعه واستكمال * اخلاق ايله استكمال آداب
 تهذيب الاخلاق والاداب الجامعة * ايتلمرينه منعطف اولان آصف
 صدر امره العالى لخصوص * بيهتا دولتو (صفوت پاشا)
 شفقتهم على عموم اولاد الاهالى * حضر تليزىك شرف صدور ايدن
 بانتخاب هذه الكلمات الفائقات * ارادة عليه لرى اوزرينه هر بر لرى
 والعبارات الرائقات الصادرات * بركونه حكمت وموعظت
 من افواه الاساتيد الكبار * نافعه يى شامل اولان اشبو
 النافعات لكل احد لاسيما للتلاميذ * كلمات كبار مكاتب رشديه
 الصغار ثم امر بترجتها على * شاكر دلك استخراج عبارات
 اللسان التركى مع توضيح معانيها * عربيه ده كسب ملكه ايله برابر
 الدقيقه وتشرح مبانيها الرقيقه * برقات دها تهذيب اخلاق لرينه
 وطبعها هدية للتلاميذ الكاثنة * مدار اولمق اوزره جمع وانتخاب
 فى المكاتب الرشديه لتكون مقدمة * ايدلوب ترجمه معنارى
 رشدهم لكسب الملكة على استخراج * دخی درج ابضاحات
 العبارات العربية ووسيلة التكمال * مناسبة ايله حذارينه ثبت وترقيم

تهذيب اخلاقهم البهية واسمها * و (صفوة الكلام
 (صفوة الكلام) والله * ناميله توسيم اوله ورق طبع
 الموفق لبلوغ المرام * وتمثيل ايندر لمشدر
 محمد الرحمن ناجم (محمد زيات)

و من اجل ذلك الفقهاء لم يكرهوا
ان يفتقروا الى ما في هذه
العلم من جهة
سواء في علمها
او في علمها
او في علمها

الكلمات الجامعة * آداب وعلوم نافعه به دار کلمات جامعه در
 في الاداب والعلوم *
 النافه *

الآداب هي الافعال * آداب خلق ايله وقوع عبوله جق معامله
 الحسنة والاقوال * واختلاطه طور وحرکت والفت وصبحتي
 المستحسنة في معاملة * مظهر تحسين اوله جق صورته افراغدن
 الناس ومخالطتهم * عبا رتدر

اذا فاتك الادب * آداب ممدوحه دن بي بهره ايسهك بولنديغك
 فالزم الصمت فانه * مجلسده سكوت ملازم ومداوم اون زيراسكوت
 ادب من لا ادب له * ادبي اولميان آدم ايچون اديدن معدوددر

اذا قلت العقول * عقلك مائه نشو ونماسي آداب حسنه
 كثرت الفضول * اولديغندن تحصيل آداب ايتيان آدمك عقلي
 كوندن كونه آزالوب فضولغي يعني ترهات
 ومعايبي چوغالور

افسد كل حسب * اصالت ونجابت حسيله حصوله كلان شرف
 من ليس له ادب * وحيث انسانيه بي آداب دن بي بهره اولماق
 افساد وازاله ايدر

الاقلام اساس * محافظه ممالك وبلدان مطلب جليلتك اساسي
 الاقاليم * خصائص قليه دن اولان علوم ومعارف
 اوزر يته مبتدر

انسان دنیا نلر نشر علوم ایتک و یا خود * اما الناس عالم و متعلم
استحصال علومه اشتغال ایلکله ابنای * وما سواهما هیچ
جنسنه ایصال منافع املنده اولنلردر
وبو نلردن ماعداسی حقدان و سیوری
سینک کبی موزیاتدن صاییلور

بادروا تعلیم الاطفال * اولادیکز بو ییوب قبلری مشاغل دنیویه ایله
قبل اشتغال البال * مالا مال اولنلردن اول علم و معرفت اوکریمکه
مسارعت ایدیکز

بالعلم یقطع کل شر * علم و کمال صاحبی دایما خیر و محسناته سوق
ایده جکندن هر یرفناق ایتک واسطه سیله
مندفع اولور

بالتعلم ینال العلم * علوم شریفه یه مشاق تعلمه تمجیل ایله نائل
اولنور

البلاغة ما فهمته العامة * سوزده بلاغت عوامک اکلایه جنئی کلمات
ورضیت به الخاصة * واضحده و خواصک بمنون و متلذذ اوله جنئی
تعبیرات لائقه استعمالیه حاصل اولور

البلاغة ان مخاطب * اجرای بلاغت اثناسای تکلمکده هر کسک
کل انسان بما يفهم * اکلایه جنئی کبی سو یلکدن و مکاتبسات
وتکاتبه بما يعلم * و مخابرانده دخی خلقک بیلدیکی اغسات
مانوسه یاز مقدن عبارتدر

التعلم في الصغر * کوچکلکده تحصیل اولنان علم و معرفت
کا لنقش علی الحجر * طاشه جک اولنلش آثار نفیسه کبیدرکه
لوحة خاطر دن اصلا زائل اولنل

تعلم العلم فانه يصلح * تحصیل علوم و معارف دسی و همت ایله زبرا
 فاسدك ویرغم * علم قصور و معایبی اصلاح و ازاله ایدز
 حاسدك * و حساد و اعدای قهر ایدر

تعلم العلم فانه يقومك * کسب معارف ایله که کوچگلکده سنی
 صغیرا و یقدمك * اعوجاج جهلدن قور تاروب نهج مستقیم
 کیرا * کاله ایصال و یوکلکده سکا تر قیجش
 اوله رقی مضبوط اقران و امثال ایدر

ثمرة العقل حسن * کمال و معارفه تزین و اکمال قلنش عقل
 الاختيار ودلائله صحة * انسانه دائمی محاسن اموری اختیار ایتدیرر
 الاختيار * واختلاط و صحبته لری مستلزم خیر
 ومنفعت اولان مجالس علمایه سوق
 ودلائل ایدر

ثمرة العلوم العمل * تحصیل علومدن مطلوب اولان ثمره نافع
 بالعلوم * او کر ندیک شئی ایله عمل و حرکت ایتکدر

جهلك اشد من فقرك * دایم خوف و احتراز ایلد یكك فقر
 واحتیاجدن جاهل فالملقلغك ده اشد
 واشتعدر

الجهل بالفضائل * فضائل و کالات انسانیه به عدم وقوف
 من اعظم الرذائل * معیبات و قبیحات الکیوکیدر

الجهل قفل علی باب * حکمت دینلان شئی که اسباب معاش و معاد
 الحکمة * انکله حاصل اولور جهل اول حکمتک قیوسته
 کلیددر یعنی جاهل اولان لر نعمت عظیمه
 حکمتنه نائل اوله منزل

الجهل موت الاحياء * حیات حقیقی علم و عرفان اولدیغندن
جاهل اولانلر حیاتده اولسه لرده امواتندن
عد اولنورلر

جالس العلماء و خالط * علما ايله دوش قالق و حکما ايله اخلاط
الحکماء یزدد علمک * واستیناس ايله که کوندن کونه علم و معرفتک
وتزک نفسک * ارتسون ونفس و اخلاقک مزکی و مهذب
اولسون

حسن الادب * محاسن علم و ادب له تزین ذات وصفات
یستر فحج النسب * ایدنلر حسیب ونسب اولسه لرده عزیز
و محترم اولورلر

الحفظ صبد و الكتابة قید * بر مسئله بی او کرنوب حفظ ایتک بیوک
بر آواله کچورمک وانی او نو نمماق ایچون
بر ره یازمق قید و بند ايله محافظه سنه دقت
ایتک کییدر

الخط عند الفقير مال * خط و کتابت فقیرک اسباب تعیشنی استحصال
وعند الغنی کمال * ايله بزار اصحاب ثروت و یسار سلکته ادخال
وغنیته دخی محاسن و فضائل ذاتیه سنی
اکمال ایدر

رأى الرجل میزان * انسانک رأی و تدبیری عقلنک میرانیدر
عقله * حالبوکه ورأیک صواب و استقامتی ایسه
علم و معرفته محتاج بولند یغندن کشتی
معامله جاریه سنده مقیاس اعتدال انخاذا
ایده جکی موازنه عقلیه سنی شاشر مامق
ایچون تحصیل علومه چالشمیلیدر

ریاسته العلم * علم و معرفت جهتیه وجوده کلان
 اشرف ریاسته * ریاست سائر صور تله فزانیلان ریاستلرک
 اشرف واعلا سیدر

زلة العالم مضروب * جاهلک سهو و خطاسی جهلی حسبله
 بهما الطبل وزلة * اعتنا و لخبوب مستور قالورایسه ده عالمک
 الجاهل یخفیه الجهل * اقوال و افعاله هر کس مدنظر دقت وانی
 کتدولینه معیار حرکت ایده جکندن
 کوچک رخ خطاسی در عقب شایع اوله جغی
 حسبله عالم اولان ذات نفسنی و سائر خلقی
 وقایه سهو و خطادن احتراز ایتملیدر

زکوة العلم نشره * بیلدیکنی خلقه او کرتمکه چالیشوب منافع
 علمیه بی نشر و تعمیم ایتک علمک زکاتیدر

زینة العلم بالحلم * حلم علمک زینتی اولدیغندن انسان تحصیل
 علم ایتدیکجه اتی اظهار کبر و جبر ونه آت
 ایتموب تهذیب اخلاق ایله حلم و تواضعی
 اعتیاد ایتملیدر

زینة العلم بالعمل * علمک شرف و زینتی موجبجه عمل ایتمکله در

زینة المتعلم * تحصیل علمه چالیشان شاگردان خو اجه
 التواضع مع المعلم * و معلمینه تواضع و احترام کوسرتمکله تربین
 ذات ایدوب و فیض آکوب فائز الاقران اولوردر

سل عما لا تعذر * بیلدیکنک شیء سببندن سوء ال ایله او کرتمک
 فی جهله عیب اولموب اصل عیب جاهلک اولدیغندن
 و بونده عذر قبول اولمیه جغندن مسائل
 علمیه بی سؤال و تحقیقندن اصلا قوجمند

العاقل عمل بما يعلم * عاقل یلبدیکی شی ایله عمل ایدن ویتلدیکی
و سئل عما یجهل * صوروب او کره نادر

العاقل یقدم * دانشمند مصالح جاریه سنده ظن و تخمین
التجرب علی * اوزرینه حباله درد و بیلایه بند او لمیوب ممره
التقرب * علیه سی اولان تجاریب سالمه بی مقدمه
امور ابدل کر مطلوبی اولان نتایج حسنیه
واصل اولور

العاقل یعتمد علی * عالم و عاقل اولان ذات هر بر معاملات
عمله والجاهل یعتمد * و خصوصاً تنی نتایج تجاریب علیه سی
علی امله * اوزرینه تأسیس و اجرا ایلله چکندن مجود
العواقب و جاهل ایه هر کون بردارو
سودای خام و خیال و اوهامه دوشوب
شامت جهل و حاققه هیچ برینه نائل
اوله مامسیله حصول مقاصد و امانیسنده
خاسر و خائب اولور

العاقل من صدقت * عاقل کامل قول و ادعا سن ابراز مآثر
اقواله افعاله * فعلیه سیله تصدیق ایدن اهل فضائلدر

العقل زین * علم و کمال ایله معنون اولان عقل تزیینات
والحق شین * انسانیه ک الحاسنی و اترجهل و نادانی
ایله تقرر ایلش حق و بلاهت رذائل
بشریه نک زیاده مستهجنیدر

عقول الکرام * مقبول انام اولان ذوات کرامک عقل
تحت السنه الاقلام * و درایتلری واسطه ضوابط علیه اولان
اقلامک السنه سی نخبنده در

علم الرجل ولده * انسانك علم و كمال الى الابد فنا و زوال بولمز
المحمد

خير الخلفه يدري عنى اثار مقبوله سيله نائل حيات
ثانى اوله رق نام وشانى جهان طور دجه باقى
وذكر و رخته بادی اولور

العلم بنجد * علم انسانه علوم منزلت ايراث ايدر وحکمت
والحكمة يرشد * دخی طریق حق وصوابه ارشاد ايلر

العلم الراجم ما ولد * علمك افضل وارجمى فوائد دينيه ودينويه
المنافع والعقل النافع * توليد ايدنى وعقلك خير ومنفعتلو سى دخی
ما حجب الصنائع * صاحبى فقر واحتياجن قور ترمق ايجون
تدارك حوائجنه لازم اولان صنائع نافعه يه
محبت ايتدير نيدر

عند الامتحان * علم وفضيلتى تمير ايدن امتحان وچالبشوب
يكرم المرء اويهان * صحى ااكتساب معرفت واثبات اهليت ايليان
ذالك امتحان ثمره سيله مكرم وموقر
وچالشيمويده امتحان ويره ميان آدم محجوب
ومحقر اوله جفى نماياندر

غرور المرء بعلمه جهالة * علوم عاليه نه ايت اولمديغندن وعلم
وبعقله حاقة * ارتدجه انك وسعت وجسامتى اكللا شيلوب
جهل معلوم اوله جغندن اويله بر مقدار
علم او كر نمكله مغرور اولمق بيوك جهالت
وعقلنه كو نمك ايسه عين حاقندر

الفضل بالعلم والادب * فضل و كمال علم وادب سايه سنده حاصل
لابلال اصل والنسب * وعلمسز اصالت ونجابت شىء لا طأ نلدر

الفضل ما شهدت *
به الاعداء *
انسان تحصیل علم و معارفه اولرتبه سعی
و غیرت ایتلی و فضل و کالنی اولدرجه به قدر
ابلاغ الیالی که اعداسی به تصدیق و شهادت
ایتمکه مجبور اولمیدر

الفضل للمبتدی *
وان احسن المقتدی *
اگرچه صکره دن کلوب انلره اقتدا ایدنلر
دخی علوم و معارفک توسیع و اکانه چالشمش
ایسه زده فضیلت علیه ابتدا کلوب علی
تأسس و تدوین ایتش اولنلره مخصوص صدر

القلم قیم الحکمة *
و دوا منه باقان قلندر *
حکمتی داتما کوروب کوزتلیان و قوام

قید العلم بالکتابه *
کتابتله قید و ضبط الیه *
تحصیل ایلدیکک علی او تمامق ایچون

قیمة كل امرء ما یعلم *
علمك مقدارینه کوره در *
هر ر شخصک قدر و قیمتی تحصیل ایلدیک

كل شیء اذا انثر رخص *
الا العلم اذا کثر غلا *
اشیای متد اوله نك جله سی چو غالد جقه
قدر و بهاسی تنزل ایدر فقط علم اوله
اولوب ن قدر تزیاد ایتسه قیمتی دخی
او قدر مترقی و عالی اولور

لكل علم فضیلة *
والاحاطة بجمیعها *
محال والعمر قليل فخذ *
من العلم اهمه *
علوم و فنونك انواع کیره سی اولوب اکرچه
هر برنده بشقه بشقه فضیلت و منفعت
موجود ایتسه ده انسانك عمری آز اولوب
او قدر علمی تعلم و احاطه به غیر وافی
اولدیفندن علوم مذکوره دن الك مهم
اولنلری انتخاب و تحصیل ایله

لن يدرك العلم * درسره اوزون اوزادی به دوام وحقایق
 من لا یطیل درسه * ودقایقنی اکلامغه نصب نفس اهتمام ایتیان
 ولا یکد نفسه * آدم علی ادراک ابدہ من

لولا العمل لم یطلب العلم * سرمایه سعادات دارین اولان اعمال
 * نافعہ به نیل ومواصلت علم ومعرفتله
 اولماش اولیدی علم طلب اولنمزدی

لیس العاقل من یحتال * اختیار غفلتله کند وسنی بلا ومحتنه
 الخروج من الامر الذی * اتدقد نصکره ورطه مخاطره دن قورتلق
 وقع فيه انما العاقل * ایچون اعمال حیلہ وتدبیره مقتدر
 الذی یحتال ان لا یقع فيه * اولان آدمه عاقل دننن عاقل اودر که
 نفسنی برزمانده اوله خوف وخطره
 دوشرمیه جک تدابیری اجرابه مداومت
 یعنی هر حالده حزم واحتیاطه رعایت ایلله

المرء بفضيلته * شرف انسانیت کثرت قوم وقبیلہ ایلله
 لا بفضيلته * اوله میوب انجق علم وفضیلت سایه سنده
 اولور

من ادب ولده صغيرا * چو جفته دهاکوچک ایکن حسن تربیه
 سربه کبیرا * وآداب تعلیم ایدن ذات بیو دیکی وقت
 انکله اظهار مسار واقتضار ایدر

من ساء ادبه * استحصال آداب انسانیه ده اختیار
 ضاع نسبه * اساءت ایدن شرف اصالتنی غیب ایدر

من عاشر العلماء وقر * علما اليه الفت ومعاشرت ایدن ذات
ومن خالط الجاهلاء حقير * مظهر توفير وجهله اليه دوشوب قالقان
آدم ذليل وحقير اولور

من عرف التجارب * قاعده تجربه بي يبلوب امور واقعه سنده اكا
طابت له المشارب * توفيق حركت ايليان آدمك منبع اعمال
حسنه سي چركاب كدورات وفجباتدن
ميراوصافي اولور

من علم اولاده * اولادينه علم ومعرفت اوكره دن ذات
ارغم حساده * حاسد لرينه غلبه ايدر

من فاته الادب * ادبي ضايع ایدن حسب ونسب بدن
لا ينفعه النسب * فايده كوره من

من قل عقله * عقلى ازاولان شخصك خطا وهذيانى
كثر هزله * چوق اولور

من لم يتعلم فى صغره * كوچكل كده علم ومعرفت تحصيل ايتيمان
لم يتقدم فى كبره * بيوكلكنده فيض وترقى بوله من

من لم يعلم * تحصيل علم ايتيمان آدم داربنده سلامت
لم يسلم * بوله من

لا تخبر بئالم تحط * صحيا علمك محيط اولمديغى شيدن خبر بومه
به علما * صكره جهل وقصورك ميدانه چيقوب
محجوب اولور سك

لا فقر اعظم من الجهل * دیناده جهلدن بیوک فقر واحتیاج

اولمز

لا یتیم الحسب الا بالادب * شرف حسب ونسبی علم وادبدن بشقه شیء

محافظه واکمال ایده میه جکندن انسان

نائل اولدیغی اصالت ذاتیه بی اضافه

آداب مکنتیه ایله اکمال و تزیننه صرف

مقدرت ایتلیدر

لا یتیم العلم الا بالعمل * اکمال علوم و معارف حقننده تقدر اقدام

اولنورسه اولنسون مادامکه تحصیل اولنان

علم موجبجه عمل اولنیه اول علمه مکمل

نظریله باقلز

(المقالات الحسنه) * تکلم و بلاغت مستحسنه یه دأثر

مقالات حسنه در

(فی التکلم البلیغه) *

(المستحسنه) *

ابلق الکلام ما قل * کلامک مطلوب اولان فصاحتیه برابر مقتضای

مجازه و حسن ایجازه * حال و موقعه مطابقی حسیله ابلق اولانی

فهمنده سهولت اولق ایچون مجازی

آز و حشویات و مالا یعنی تفصیلاتی شامل

اولیوب مافی الضمیری حسن ادا ایله ایجازده

کوزل اولانیدر

ابلق الکلام ما صحت * ابلق کلام مبانیسی صحیح یعنی تعریف

مبایه و صفت معایه * فصاحتک مفهومده ماصدق اولدیغی

و معناسی دخی تعقید و ابهامدن سالم بولندیغی

حسیله درست و واضح اولانیدر

(احسن)

کلامك الك كوزلى مافى الضميرى بوجه	* احسن الكلام ما عرب
ايضاح ادايه كافى وتفسير وتشرى بحدن	* عن الضمير واستغنى
مستغنى اولانيدر	* عن النفس - ير

كلامك احسنى معنای مقصودى تمامى افاده	* احسن الكلام ما زانه
جهتيله حليه بلاغته آراسته وعوام وخواص	* التمام وعرفه الخاص
الكلامى ايجون تعقيد واشكالدن وارسته	* والعام
اولانيدر	

اقوال حسنه افعال مستحسنه ابله تصديق	* احسن المقال ما صدق
اولساندر	* بحسن الفعل

سوزك كوزلى حشويائى قليل ومعناى	* احسن الكلام ما قلت
مقصودى افاده ده تام اولانيدر	* فضوله وتمت فصوله

خطاب چوغالوب اكا كوره جواب دخی	* اذاكثر الخطاب
تداخل وتزاحم ايتديكى يعنى اثنای مشاوره	* وازدحم الجواب
ومذاكره طرفتیدن ویا خود بر قاج کشی	* بطل الصواب
طرفتدن ایراد سوال وجواب ابله مصلحت	
مناقشه ومجادله يه دوشد يكي صورته	
هتيح بری ديكرينك مرام ومقصوديني	
اكلايه ميوباره يرده حق	
وصواب غيب اولور	

سوزك الك طوفرو واحسنى ايهام وتوريه يى	* اصدق المقال
شامل اوليوب ظاهر حاله دلالت ايدنيدر	* مناطق به ظاهر الحال

اعقل لسانك الاعن * بیان وتوضیحه مجبوریت کوردی بک حق
 حق توضحه او باطل * وصوابی عادلانه ایراد وتعرف و باطل
 تدحضه * بولد بغک سوزی ملائمه رد وتزیف
 ایله اخوانکی خالصانه ارشاد مقامندن
 غیری محله ملابعیدن کف لسان ایله

آفة الکلام الاطالة * سوزک معیوب ومقدوح اولانی یهوده یره
 وآفة العمل البطالة * تطویل مقال اتمک واطوارک مذمومی
 دخی اختصار بطالت وکسالت ایلکدر

ان قلت لا تخف * برسوزی سویلرایسه ک قورقه وقورقه جق
 وان خفت لاتقل * ایسه ک سویله یعنی تفوه ایده جک کلامدن
 شر ومضرت ملاحظه سیله دوچار خوف
 وتلاش اوله جغنی اکلرایسه ک اوله مقالی
 اصلا قاله الله

ایک وفضل الکلام * برطاقم ملابعنی وترهات سویلکدن حذر ایله
 فانها تظهر من * زیرا اندنطولای مخفی اولان مساوی وعیوبک
 عیوبک مابطن * ظاهره چیقارود شمنکی تحریک ایله مضمر
 وبحرک من عدوک * اولان خصوص متک اظهارینه وسیله اولور
 ماسکن

ایک وما يستغنى عنه * اوزریکه لازم اولیان سوزی سویلکدن
 من الکلام ویمجر * وانکله برطاقم اشخاص رذیله بی اوزریکه
 عليك الثام * مسلط فلقدن حذر ایله

جیب ال قول بدل * ملائمت وحلاوت مقال کمال عقله دالدر
 علی وفور العقل *

دلیل عقل المرء * انسانك متانت عقلته دلیل رزانت
 قوله *

رب كلمة تقول * چوق کلام وارد در که کند وسنك لسانه
 لقائلها دعني * النمامسني سويلبانه اخطار ايدر

رب كلمة سلبت نعمة * چوق سوز وارد در که مضرتي جهتيه
 نعمتي سلب وازاله ايدر

سبك من بلغك * بلان طوغروهرنه ايسه بر آدم فلان آدم
 السب * سنك حقكده شويله سويلدي وعليهكده
 بو وجهله سب وشتم ايلدي ديوسكا
 ابصال کلام نافر جام ايدر ايسه سكاسب
 ودشنام ايليان حقيقتده اول ادمدر

السعاية احد من * سعابت خلق اره سنده علاقه الفت ومحبتي
 السيف قطع ايللكده قليچدن دهسا كسكيندر

السعاية نورث * سعابت ايتك يعني ساري حقنده اجراي
 الا ساءة * غرض ونفسانيت ايجون ديكرينه غمزونفاق
 املك بك چوق فتالي ايراث ايلر

الصدق امانة اللسان * صدق لسانك امانتي ولسان ايسه
 واللسان ترجان * قلبك ترجان بيدر
 الجنان

الصدق امانة * صدق امانت وكذب خيانتدر
 والكذب خيانة *

الصدق نجاح * انسان ايچون طوغريلق هر حالده سرمايه
والكذب فضاخ * فوز ونجات و بلان سويلك ايسه مورث
انواع رذائل وفجيات اولديغندن صدق
واستقامتدن قطع ايرله وكذبى لسانكه المه

صدور الاحرار * احرار باوقار ك سينه بي كينه لرى جواهر
قبور الاسرار * سرا ترى حفظ و كتم ايلكده صندوقه
اما نتو ثوقه در

طول الكلام يزل * اكثار كفتار ايلك خطيات وفجسياتى جالب
وطول المقام يمل * و بر مجلسده اوصا ندر نجه قدر او تور مق
استثقالى موجبدر

الكذب دآء * كذب محدث علل را حتكدا از و صدق مورث
والصدق شفاء * شفاء دائم الاهتزازدر

الكذب شين الاخلاق * اخلاق انسانيه نك الك فنا و مذهبى بلان
والخيا نقرأس النفاق * سويلك وبين الناس نفاق و منافرت حد و نك
الكباشلى سبى خيانت ايتكدر

كثرة الاستماع * از سويلدوب چوق دكلك موجب خير
بورث الانتفاع * ومنفعتدر

كثرة الكلام زل اللسان * كثرت كلام لسانى مزاقه خطايه القايدر
وتمل الاخوان * واخوانه ملال ويرر

كثرة المقال تمل السمع * چوق سويلك سمعه و سامعيه ايراث ملالت
ابدر

كلام العاقل قوت * عاقلك صحبتي غذاي دل و جان و محادثة جهلايه
وجواب الجاهل سكوت * سكوت ايله معامله ايلك عين عرفاندر

کلام المرء بیان فضله * انبساطك سوزی فضل و كمالك
 و زجان عقله * برهان واضح البیان و عقلك
 ترجمانیدر

كل يعرف بقوله * هر كسك درجه قدر و شانی سوزيله معلوم
 و یوصف بفعله فقل * اوله رقی مشوار و اطوار حسنه سیله اثبات
 سدا و افعلا جیدا * و تاید اولنه جفندن متین و حکمت امیر سوز
 سوبلکه وانی افعال و اعمال جیله کایله
 تأکید و تصدیق ایلاکه سعی ایله

لكل قول جواب ولكل * هر سوزك جوابی و هر فعلك خیر و صوابی
 فعل صواب فلا تقولن * اولد یغندن كسه یه اجی سوز سوبله که
 مرا ولا تفعلن شرا * اله جفك اجی جواب ایله تلخنكلام الام و امور
 واقعہ كده افعال قبیحه دن احتراز
 ایله که خیر و صوابدن مہجوریتله
 ناکام اولیه سن

لكل مقام مقال * هر مقامه لایق بر مقال اولد یغندن بونی
 او كره نوب اكاكوره اداره كلام ایله که صكره
 محبوب اولیه سن

المرء یوزن بقوله * انسان سوزيله موازنه اولنور و مرتبه قدر
 و یقوم بفعله * و قیمتی فعلیه الاكلا شبلور

من اسرع فی الجواب * مخاطبك مقصودینی اكلام مقسزین جوابه
 اخطاء الصواب * مسارعت ایدن مسلك صوابی
 شاشیر

من اسمعك اسمع عنك * سابرندن سكالقردی طاشیان یعنی حرفچیناک
 ومن کذبک کذب * ایلیان سندن سائرینه لقردی کوتورر و سنک
 عليك * خاطرک ایچون لهکده اوله رق آخرینه بلان
 سویلیان بشقه سنک خاطر یچون دخی سنک
 علیهکده یلان سویلر بویله لرله اختلاط
 و معاشرتده انواع مضرت کوريله جکندن
 اومقوله منافق سیرت لرله انقت وانسبت ایتمه

من افشى سرك * تودیع ایلدی بکک سری فاش ایدن سنک
 افسد امرک * اهورکی دخی اخلال و افساد ایده جکندن کمال
 درجه امنیک اولدیغی ادمه سر ویرمه

من بسط لسانه * اغزینی اچوب صاچمه صپان سوزی
 قبض اخوانه * اوزادان اخوانی انقباض درونه دوچار
 ایدرک کند و سندن تنفیر و تبرید ایدر

من قال بالحق صدق * حق سویلیان مظهر تصدیق و قبول اولغله
 ومن عمل به وفق * محلا و افعال و اعمالی اکاتوفیق ایلیان توفیق
 الهی به نائلیتله کامر و اولور

من قال ما لا ينبغي * لزومسز و مناسبتسز سوز سویلیان
 سمع ما لا يشتهي * خلقدن ممنون اولیه جنی لقر دیلری ایشیدر

من قل صدقه * طوغری بی از سویلیان ادمک اخوان
 قل صدقه * و یارانی دخی از اولور

من طول اللسان * اطالۀ لسان مورث هلاک انساندر
 هلك الانسان * هلاک الانسان

لا تجب عمالم تسأل * صور لمیان شینک جوابنی ویرمه و سوبلد بکک
ولا تناسف عمالم تفعل * سوزدن طولای مبتلای حزن واسف اولمه

لا تقبل مالم تفعل * ایشلد بکک شبنی سوبله که صکره یلانک میدانه
چیقوب محجوب اولیه سن

لا تقولن ما یسوءک * ترنب ایدیه جک جوابندن قتالق کوره جکنی
جوابه اکلا ذیفک سوزی قاله الله

لا تنظر الی من قال * سوبلیسانه باقه سوبلیسانه باق زیرابر شی
وانظر الی ما قال * مأمول ایتدی بکک ادملردن حکم ووصایای
شامل نیجه سوزلر صادر اولور

یحزن الرجل بفعله * انسان سوزیله تجربه اولنیموب افعال
لا بقوله حسنه سبیه امتحان اولور

(الكلمات الجلیله)
(فی الاخلاق الجلیله)
اخلاق جلیله به دار اولان
کلمات جلیله در

اجعل نفسك میرانا * کند و ذاتک ایله سارک اراسنده نفسکی میزان
بینک و بین غیرک * معاملات اتخاذا بدوب امور واقعه بی انکله
واحبه ما تجب * سنجیده ترازوی اختیار و نفسکه خوش کلان
لنفسک واکره له ما * شبنی سارک حقننده دخی اختیار ایله نفسک
تکره لها خوشلندیغی افعالی بشقه سنک حقننده
أجرادن مجانبت قبل

احسن کا محب * سکا بر طرفدن احسان اولتمقلخی آرزو ایله
 ان یحسن الیک * اکا محبت ایلدیکک مثلوسن دخی سارینه
 احسان ایله خلقک میل و محبتی
 استحصا ل ایله

احسن الی من اساء * مروت و انسانیتک کالی قتالقی کور دیکک
 الیک ادم حقنده الدن کلان ایلکی اجرا ایتکله
 وجوده کله جکندن سکا اسانت ایتش
 اولان ادمه دخی احسان و بوسورتله
 اکیال کالات انسانیه ایلدیککی اظهار
 و اعلان ایله

اذا اثمت فلا تخن * سکا امنیت ایلوب امور واقعه سنده
 استشاره که مراجعت ایدن ذاته خیانت ایتله
 زیرا اندن یولک انسانیت سزلک اولز

اذا وعدت فابحن * برشیء وعد ایلدیکک حالد ایاوا انجامز
 و چونکه وعد ذمت همت اهل مروت
 بوج اولد یقندن ابتدای امرده کورلجه
 دوشکده بجره مبدجکک ایشی وعددن
 احتراز ایله

اعجاب المرء بنفسه * انسان ککندوسنی بکیمک نقصان
 دایل علی نقصه * عقلنه دلیلدر

افضل الناس * ناسک اشرف و افضلی ابنای جنسنه زیاده
 انفعهم للناس * خیر و منفعتی اولایدر

انظر في العواقب * دواهي وبلايا دن سالم اوله يم در ايسه ك
تسلم من النوائب * مباشرت ايده جك امورك عواقبه نظر
ايلاه ده محذور اولد يغني جزم ايتد كد نصكره
مباشرت ايلاه

اياك والخذيعه * حيله كارلقدن حذر ايلاه زير اخذعه وديسيه
ظافها خاق اللئام * الحق آدم لك طبع تيدر

بالرفق تدرك المقاصد * آمال ومطالبه رفق وحلم ايلاه نائل اولتور

بازفق تدوم المودة * مروت وانسانيت احبا و اخوان ايلاه حسن
الفت ومعاشرت الترام رفق وملايتمله دنم
اولور

بالوفار تكثر الهيبة * انساك مقبول اولان حسن هيبت وجيئي
وفار وتمكين ايلاه زرايد ايدر

تخلق باخلاق الكرام * كريم وحليم اولان ذواتك اخلاق جيئه سيله
واجتنب اخلاق اللئام * تهذيب خصائل ولثيم وفرومايه لك
اخلاق ذميمه سنه اقتدادن اجتناب ايلاه
ترك ذائل ايلاه مقبول الشمايل اوله سن

التغافل عن بعض * خلقك معاييب ومساويسي تحري ايلاه
الامور تعاقل * يوزل زينه اور مق اخلاق مذمومه دن اوله سيله
بعض شيلر دن تغافل ونجاهل كوستر لمسي
موافق عقل وحكمندر

التغافل من شيم الكرام * سارك اوفق تفك عيب وقصوري كور مامك
ويوزله مامك كريم اولان ذواتك سبهاياي
مريضه سندندر

التواضع امان * تواضع تقاطع بدن یعنی خلق ایله حاصل
 من التقاطع * اوله جق منافرتدن طولاینی ظهور ایده جک
 خیت وخسراندن موجب اماندر

التواضع رفع الوضیع * تواضع ذلیل وحقیق اولنلری عالی وتکبر
 والتکبر یضع الرفیع * اعلای بی ادانی ایدر

التواضع ینشر الفضیلة * تواضع انسانک فضل وکالی وتکبر ذائل
 والتکبر یظهر الرذیلة * حالی اظهاره بیوکی وسیله در

جمال المرء فی الحلم * انسانک حسن حالی حلم وتواضع مسلکنده
 حاصل اولور

الحسد داء لا یزول * حسد بر علت مز منه درکه اکا مبتلا
 الابعوت الحسود * اولان ازاله سنه اولدن بشقه چاره بوله مز

الحسد داء یذیب * حسد دیدک لری دردوبلا انسانک وجودینی
 الجسد * ایریدوب افتایدر

حسن الخلق معاملة * اخلاق حسنه مقبوله هر کسک میلان
 کل انسان بما یؤنسه * وتوجهنی جلب وتوحش وتنفری سلب
 ولا یوحشه * ایده جک معاملات جمیله بی اعتیاد ایتمکدن
 عبارتدر

الحسود لا یسود * حسود بر زمانده نائل مرام اولوب ایلرویه کله مز

الحلم مفتاح محاسن * حلم محاسن اخلاقک مفتاحی اولد یغندن
 الاخلاق * حلم ایله متخلق اولان ذات انکله سائر اخلاق
 حمیده بی دخی احراز ایدر

لخصومة تمرض * سوء خلق حسبيله خلق ايله ظهور خصوصته
لقلب * سبیت ویرلسی امراض قلبیه بی تولید
وآدمک حضور وراحتی نابید ایدر

رأس الاخلاق الذميمة * فناخو بلك اك باشلبسی كبر و بلا نچیاق
الكبرو الكذب والنميمة * ونما ملق قدر

رب عزيز اذله خرقه * نیجه عزیز و ذی قدرت آدم لری کبر و عظمت لری
ورب ذلیل اعزه * اسو حاله دو چار و نیجه ذلیل و بیوایه اشخاصی
خلقه * حسن خلق و سیر تلری مظهر شرف
و اعتبار ایشدر

راع اباك يراعك * اوزر كده اولان لطف و نعمتی بیحد و شمار
ابنك * وایفای ذره تشکرینه عدم اقتدارك اشكار
اولان بدر برز کوارینه رعایه و احترام کوستر
که سندخی او غلکدن حرمت کوره سن

سوء الخلق شوم والاساءة * اخلاق ذمیمه جالب شامت و احسان کوریلان
الى المحسن لوم * محله فناق ایتمک مورث تشنیع و ملامتدر

الشرف بحسن الكمال * انسانك شرف و مزینتی کالات حسنه و افعال
ومحاسن الافعال * مستحسنه ايله وجوده کلور

العاراشد من النار * عار ازسانی آتشدن زیاده یاقه جغندن
عارلنه جق ایشی ایشلوب اونائمه و سوء عملك
بلیه سیله آتشره یاعه

قم من مجلسك لمالك * رتبه جليله امارته نائل اولسه ك دخي
وايك ولو كنت اميرا * بولنديغك مجلسده خواجهك ايله پدر كه قيام
وتعظيم واحترام ايله كه برخوردار
اوله سن

كثرة الغضب يزي * ايكيدده برده حدت و غضب كو سترمك
صاحبه ويبدى معايبه * صاحبنه نقصان ايراث ايدرو كزلى اولان
معايينى ميدانه چيقار ر

الكريم اذا وعد وفا * كريم اولق ابلديكي وعدى ايفا وانجياز
واذا قدر عفا * وخصمه ظفر بولدقده حشمده معامله عفو
وشفقت ابراز ايتكله حاصل اولور

كفاك مودبا لنفسك * غيردن كره وچر كين كورد بىك شيدن
تجنب ماكرهته من * احتراز ايتك خصلت مقبوله سى كندو
غيرك * نفسى تهذيب و تاديبه
كافيدر

الكفاية بحسن * عقل و فراست وامور واقعه ده حسن تدبر
الاستقامة لا بحسن * وكفايت انجق صداقت واستقامت ذاتيه
القد والقامة * محتاج اولوب بونده قالب وقيافت ووجوه
اولان زينتك دخل وفائده سى بوقدر

كل متكبر حقير * كبر و عظمت انجق جناب رب عزته مخصوص
اولديغندن متكبر اولان آدملىك جله سى
مطلقا حقير و ذليل
اولور

کن مشغول ایمانت * مسئول اولدیغک امور ایله مشغول اول یعنی
 عنه مسئول * مکلف اولدیغک وظائف هر نه ایسه
 دائرة مخصوصه و محدوده سنی تجاوز ایله که
 مسئول و بین الخلق نامقبول اولمه سن

کن لینا بغیر ضعف * اقتدار ک حائله اظهار رفیق و ملائمت و مجرد
 شدید امن غیر عنف * محافظه اعتدال امور ایچون اعمال شده
 احتیاج صحیح کور رایسه ک بو حالده دخی
 عنف ور عوئتنن مجانبت ایله که اخلاق
 حسنیه ایله متصف اوله سن

کیف یصلح غیره * کندی نفسنی اصلاحه مقتدر اولیان ادم
 من لا یصلح نفسه * اخرینی اصلاحه نصل مقتدر اولور

کیف ینفع بانصیحة * هو او نفسه تبعیله منهیات و فحشیتدن بر کره
 من ینتذبا لفضیحه * لذت الولیده اول مسلاک مقدوحه سالک
 و اجرای حظوظات نفسانیه سننه منهمک
 او لان ادم ارتق نا صح مشفقک نصح
 و پندندن نصل فایده کوره یلور اولیه ایسه
 ایشی بو پر سه به ک تورمدن نفسکی
 فحشیتندن منع ایله زیرا الی اخر العمر ذیل
 و بدنام و هر طرفدن هدف سهام طعن
 و دشنام اولور سن

ملا ینبغی ان تفعله * اشکاره ایشلکدن احتراز ایلدیکک شئی کرلی
 فی الجهر فلا تفعله * ایشلکدن اجتناب ایله که جناب حق هریره
 فی السر * حاضر و امور عبادہ ناظر در

المسی فی مقابله * احسان مقابله سنده فثالق ایدن انسان
 الاحسان هو حیوان * انسان اولیوب فقط انسان صورتنده
 فی صورة الانسان * حیواندر

من اطاع غضبه * حدث حالنده قوة غضبه سنه اطاعت
 اضاع ادب * ایلان ادینی غیب ایدر

من اطاع ناصحه * ناصح مشفق سوزینی دکا یوده موجبجه
 ارغم کاشحه * عمل ایدن ذات خصم کینه جوسنی قهر ایدر

من اتضع ارتفع * تواضع ایدن ذاتک قدر و منزلتی عالی اولور

من حسنت سیرته * اخلاق حیده و سیرر کریده ایه متصف اولان
 لا ینحاف ابدا * ذات هیچ برشیدن قور قیماق اوزره مبشردر

من زرع العدوان * بو زراعتکاه عبرتمده هر کس اکدیربا
 حصد الخسران * بیچه جکندن من رعه سینه سنه ابنای جنسی
 حقنده نخم عداوت و کینه زرع ایدن خیت
 و خسراندن بشقه محصول اله من

من ساء خلقه * خلق و طبیعتنی فثالغه الشدیران ادم نفسی
 عذب نفسه * دائماً تعذیب ایدر

من طال عناده * معاملاتده اصرار و عنادی اعتیاد ایدن
 طاب بعاده * ادمدن اوزاق طولاشمق لازم وسعادت
 حالی مستلزمدر

من عذب لسانه * طاتلودللو اولان ذاتك محب صادق
 * كتر اخوانه * چوق اولور

من عى ابا عقه ولده * معاذ الله تعالى پدرينه اذا وجف ايدن
 شخص بالاخره او غلى دخی کند و سینه
 عاصی اوله رق پدر بنه ایلدیکی معامله غیر
 لائقه نك فات اندر قات مجاز اتنی کورر

من فعل ماشاء * عقلنه کلان شبئی عقل و حکمنه تطبیق ایتکسز بن
 لنی ماساء * ایشلیان ادم دائمادرد و بلایه او غرار

من كف اذاه * خلقه مضرت و اذا ایتیمان آدمك اصلا
 لم يعاده احد * دشمنی اولمز

من الامور امور * ایشلردن بعض ایش وارد در که انك رفق
 لا يصلحها الرفق * و ملایمتله اصلاحی قابل اوله میه جفتدن
 او مقوله اموره حکمت و مصلحت
 اقتضا سنجه معتد لانه اعمال شدت اولنملیدر

من قصر الهمة حسد * احبسا و اصدفانك نائل اولد قلری دولت
 الصديق على النعمة * و نعمته حسد ايلك پك دون همتلكدر

المنية ولا الدنية * اختبار دنائت ایتکدن ايسه اولمك خير لودر

الناس صلك هو * سکا نا صم و نصم و پندی مستلزم ازاله قبايح
 المشفق عليك * اولان حق کده رحم و شفقتی اولدیغی بحريک
 بولسان ذاتدر

الولد السوء يشين * فـاـوـلـاـدـاـبـاـوـاـجـدـاـدـيـكـ بـرـاـقـدـيـغـيـ اـرـكـان
السلف ويهدم * شـرـفـ وـاـصـالـتـي هـدم ايدـر
الشرف

لا تستخبر من نفسك * اشـاعـه سـنـي مـسـتـكـره كـورـد يـكـ اـمـورـي
ما من غيرك تستنكره * كـند كـدن و غـيـر يـدن رـوا يـله نـشـرا يـتـه زـيـر
بوندن چوق مضرت تولد ايد ر

لا تعد ما تعجز * ايفاسندن عاجز اوله جك شبي وعدايتـه
عن الوفاء به * زـيـر اـخـلاق مـذـمـومـه دـن مـعـد و دـر

لا تغفل ما يشين * عـرض و نـام و سـكـه و نـام و شـهـر تـكـه ايرـاث
العرض والاسم * نـقـيـصـه ايد جـك افعـالـي ايشـله زـيـر ايك چوق
نادم اولور سن

لا عقل لمن يتجاوز * حـد و قـدر يـنـي تـجـاـوز ايدن ادم راحـت
حده وقدره * و حـضـور دـن مـحـروم اوله جـغـنـدن عـقـلـي
صـاـيـلـن

لا قرين كحسن الخلق * اـنـسـان اـيـچـون اـخـلاق حـسـنه كـي حـسـن
قرين اوله من

لا يجتمع الكذب والمروة * اـنـسـا يـتـ اـيـله يـلـا نـجـيـلـق بـر يـرـده جـم اوله مـيـه
جغندن ما خلق لهك شرف جهـا نـيـهـاي
انسائي يـي يـلـا نـجـيـلـق كـي بـر فـعـل مـذـمـوم
اغورنده فدا ايله

لا یخلو المرء من ودود * انسان یا نائل اولدیغی احبای صادقده سک:
مدح وحسود یقدح * مدح وستایشلرینه و یا خود پیسدا ایلدیکی
حسودلرینک فصل ومذمتلرینه مطهر
اولمقدن خالی اولیه جغندن حقنده سائرینک
حسن ستایشی مسموعی اولدخده
بو کافایله رق عجب وانانیتیه وحسودلرینک
طعن وتشنیعی ایشدکجه چونکه آدم نه یایسه
خلقده یارانهمیه جغندن ولسانلرین
طوته میه جغندن انلره دخی وجود ویره رک
تلاش ومختنه دوشما لیدر

المقالات الملیمة * اخوت و صداقت صحیحه به دار
فی الاخوة والصداقة * مقالات ملیحه در
الصحیمة

ابلاغ الشکوی * مظلوم ایچون میتلا اولدیغی بلیه تک درجه
مناطق به البلوی * سندن زیاده ابلاغ لسان اوله من

اعزاز خواصک * احبای صادقده کحقنده دائم عزت واکرام
نذل اعداءک * کوسرتوب کندولر بنی صحیحه اخشنودایله که
دشمنلرینی حقیر و ذلیل ایده سن

الانسان یحتاج * انسانک صادق دوسته احتیاجی سائر حوایج
الی الاصدقاء کما * ضروریه احتیاجی کبیدر و بلکه ده
یحتاج الی سائر الاشیاء * زیاده در زیر محب صادق سایه سنده
حوایج سائر به السهوله وجوده کلور

من اسمعك اسمع عنك * سابرندن سكالقردی طاشیان یعنی خرغینك
 ومن كذبك كذب * ایلیان سندن سائرینه لقردی کوتورروسنك
 عليك * خاطرلك ایچون لهكده اوله رق آخربنه بلان
 سوبلیان بشقه سنك خاطر یچون دخی سنك
 علیهكده بلان سوبلر بوبله لرله اخلاط
 ومعاشرته انواع مضرت کوريله جکندن
 اومقوله منافق سیرت لرله انفت وانسبت ایتمه

من افشى سرك * تودیع ایلدیکك سری فاش ایدن سنك
 افسد امرك * اهورکی دخی اخلال وافساد ایده جکندن کمال
 درجه امنيتك اولد یغی ادمه سر ویر مه

من بسط اسانه * اغزینی اچوب صاچه صپان سوزی
 قبض اخوانه * اوزادان اخوانی انقباض درونه دوچار
 ایدرك كند وسندن تنفیر وتبرید ایدز

من قال بالحق صدق * حق سوبلیان مظهر تصدیق وقبول اولغله
 ومن عمل به وفق * مجلا وافعال واعمالنی اكا توفیق ایلان توفیق
 الهی یه نائلیته کامر والولور

من قال ما لا ينبغي * لزومسز ومنسا سبتسز سوز سوبلیان
 سمع ما لا يشتهي * خلقدن ممنون اولیه جغی لقر دیلری ایشیدر

من قل صدقه * طوغری بی از سوبلیان ادمك اخوان
 قل صديقه * وباراتی دخی از اولور

من طول اللسان * اطاله لسان مورث هلاك انساندر
 هلاك الانسان *

لا تجب عالم تسأل * صور لیان شیئک جوابنی ورمه و سولیدیکک
ولا تاسف عالم تفعل * سوزدن طولای مبتلای حزن واسف اوله

لا تقل ما لم تفعل * ایشلیدیکک شیئی سویلله که صکره یلانک میدانه
چقوب محبوب اولیه سن

لا تقولن ما یسوءک * ترتب ایدیه جک جوابندن فئالق کوره جکنی
جوابه اکلا ذینک سوزی قاله الله

لا تنظر الی من قال * سویلله باقه سویلله باقه زیرابر شیئی
وانظر الی ما قال * مأمول ایتدیگک ادملردن حکم ووصایای
شامل نیجه سوزل صادر اولور

نحن الرجل بفعله * انسان سوزیلله تجربه اولنمیهوب افعال
لا بقوله حسنه سیله امتحان اولور

(الکلمات الجلیله)
اخلاق جلیله به دأر اولان
کلمات جلیله در
(فی الاخلاق الجلیله)

اجعل نفسك مبرأنا * کند و ذلک ایلله سائرک اراستنده نفسکی میران
بینک و بین غیبرک * معاملات اتخاذا بدوب امور واقعه فی انکله
واحبه ما تحب * سنجیده ترازوی اختیار و نفسکه خوش کلان
لنفسک واکره له ما * شیئی سائرک حقننده دخی اختیار ایلله نفسک
تکره لها خوشلند یغنی افعالی بشقه سنک حقننده
اجرادن مجانبت قبل

احسن کا تحب * سکار طرفدن احسان اولمقلنی آرزوایله
 ان یحسن الیک * اکامجبت ایلدیکک مثلوسن دخی سائرینه
 احسان الیه خلقک میل ومحببتی
 استحصال الیه

احسن الی من اساء الیک * مروت وانسانیتک کالی قتالک کور دیکک
 ادم حقنده الدن کلان ایلکی اجر ایتمکله
 وجوده کله جکندن سکاسانت ایتمش
 اولان اده دخی احسان و بوصورتله
 اکمال کالات انسانیه ایلدیککی اظهار
 و اعلان الیه

اذا ائتمنت فلا تخن * سکامنت ایلوب امور واقعه سنده
 استشاره کهمر اجمعت ایدن ذاته خیانت ایتمه
 ز یرا اندن یولک انسانیتسزلک اولمز

اذا وعدت فابخر * برشیء وعد ایلدیکک حالده ایفا وانجاز
 وچونکه وعد ذمت همت اهل مروته
 بوج اولد یقندن ابتدای امرده کورلجه
 دوشکده بجره میدجکک ایشی وعددن
 احتراز الیه

اعجاب المرء بنفسه * انسان کندوسنی بکنک نقصان
 دایل علی نقصه * عقلنه دلیلدر

افضل الناس * ناسک اشرف وافضلی ابنای جنسنه زیاده
 انفعهم للناس * خیر ومنفعتی اولاتیدر

انظر في العواقب * دواهي وبلايا دن سالم اوله يم ديرا بسه ك
 تسلم من النوائب * مباشرت ايده جك امورك عواقبه نظر
 ايله ده محذور اولمديغني جزم ايتد كد نصكره
 مباشرت ايله

اياك والخذ بعـه * حيله كارلقدن حذرا ايله زير اخذعه وديسيه
 فانها خفي اللثام * الحق آدمرك طبعيدير

بالرفق تدرك المقاصد * آمال ومطالبه رفق وحوـلم ايله نائل اولتور

بازفق تدوم المودة * مروت وانسانيت احبا و اخوان ايله حسن
 الفت ومعاشرت الترام رفق وملايمتله دنم
 اولور

بالوفار تكثر الهيبة * انساك مقبول اولان حسن هيبت وجيئي
 وفارو تمكين ايله ترايد ايدر

تخلق باخلاق الكرام * كريم وحليم اولان ذواتك اخلاق جيته سيله
 واجتنب اخلاق اللثام * تهذيب خصائل ولثيم وفرومايه رك
 اخلاق ذميمه سنه اقتدادن اجتناب ايله
 ترك ذائل ايله مقبول الشمائل اوله سن

التغافل عن بعض * خلقك معاييب ومساويسي تحري ايله
 الامور تعاقل * يوزلر نه اورمق اخلاق مذمومه دن اولمسيه
 بعض شيلر دن تغافل وتجاهل كوستر لمسي
 موافق عقل وحكميدر

التغافل من شيم الكرام * سارك اوفق تفك عيب وقصور بني كور مامك
 ويوزله مامك كريم اولان ذواتك سبجايي
 مرضيه سندندر

التواضع امان * تواضع تقاطع بدن یعنی خلق ایله حاصل
من التقاطع * اوله جق منافرتدن طولای ظهور ایده جک
خیت وخسراندن موجب اماندر

التواضع یرفع الوضیع * تواضع ذلیل وحقیق اولنری عالی وتکبر
والتکبر یضع الرفیع * اعالی بی ادائی ایدر

التواضع ینشر الفضیلة * تواضع انسانک فضل وکالتی وتکبر ذائل
والتکبر یظهر الرذیلة * حالنی اظهاره بیولک وسیله در

جال المرء فی الحلم * انسانک حسن حالی حلم وتواضع مسلکند
حاصل اولور

الحسد داء لا یزول * حسد بر علت مز منه درکه آکا مبتلا
الابموت الحسود * اولان ازاله سنه اولدن بشقه چاره بوله مز

الحسد داء یذیب * حسد ید کلری دردوبلا انسانک وجودینی
الجسد * ایریدوب افتا ایدر

حسن الخلق معاملة * اخلاق حسنه مقبوله هر کسک میلان
کل انسان بما یونسه * وتوجهنی جلب وتوحش وتنفری سلب
ولا یوحشه * ایده جک معاملات جلیله بی اعتیاد ایتمکن
عبارتدر

الحسود لا یسود * حسود بر زمانده نائل مرام اولوب ایلرویه کله من

الحلم مفتاح محاسن * حلم محاسن اخلاقک مفتاحی اولد یغندن
الاخلاق * حلم ایله متخلق اولان ذات انکله سائر اخلاق
حیده بی دخی احراز ایدر

الخصومة تمرض * سوء خلق حسبه خلق ايله ظهور خصوصته
القلب * سببیت ویرلسی امر اض قلبیه بی تولید
وآدمک حضور وراحتنی نابید ایدر

رأس الاخلاق الذميمة * فناخو یلرک الک باشلسی کبر ویلا نچاق
الکبرو الکذب والنميمة * ونما ملقدر

رب عزیز اذله خرقه * نیجه عزیز و ذیقدرت آدم لری کبر و عظمت لری
ورب ذلیل اعزه * اسو حاله دو چار و نیجه ذلیل و بیوایه اشخاصی
خلفه * حسن خلق و سیر تلی مظهر شرف
و اعتبار ایلشدر

راع اباك براک * اوزر کده اولان لطف و نعمتی یجد و شمار
ابنک * وایقای ذره تشکرینه عدم اقتدارک اشکار
اولان پدر برز کوارینه رعایه و احترام کوستر
که سندخی او خلکدن حرمت کوره سن

سوء الخلق شوم والاساءة * اخلاق ذمیه جالب شامت و احسان کوریلان
الى المحسن اوم * محله فتالق ایتمک مورث تشنیع و ملامتدر

الشرف بحسن الکمال * انسانک شرف و مزیتی کالات حسنه و افعال
ومحاسن الافعال * مستحسنه ايله وجوده کلور

العاراشد من النار * عارا نسائی آتشدن زیاده یاقه جفتدن
عارلته جق ایشی ایشلیوب اوتامه و سوء عملک
بلیه سیله آتشره یانمه

* قم من مجلسك لمعلمك * رتبة جلیله امارته نائل اولسه ك دخی
 * وایك ولو كنت امیرا * بولندیك مجلسده خواجهك ایله پدر كه قیام
 وتعظیم واحترام ایله كه بر خوردار
 اوله سن

* كثرة الغضب بزی * ایكیده برده حدت وغضب كو سترمك
 * صاحبه ویدی معاویه * صاحبه نقصان ایراث ایدرو كزی اولان
 معاینی میداننه چیقار ر

* الكرم اذا وعد وفا * کرم اولوق ایلدیكی وعدی ایفا وانجاز
 * واذا قدر عفا * وخصنه ظفر بولدقده حشده معامله عفو
 وشفقت ابرازا یمكله حاصل اولور

* كفك مودباً لنفسك * غیردن کریمه وچرکین کوردیك شیدن
 * تجنب ما کرهته من * احتراز ایلک خصلت مقبوله سی کندو
 * غیرك * نفسکی تهذیب وتادیبه
 کافدر

* الكفاية بحسن * عقل وفراسط وامور واقعه ده حسن تدبر
 * الاستقامة لاجحسن * وكفايت النجق صداقت واستقامت ذاتیه
 * القد والقامة * محتاج اولوب بونده قاب وقیافت ووجه
 اولان زینتك دخل وفائده سی بوقدر

* كل متكبر حقير * کبر وعظمت انجق جناب رب عزته مخصوص
 اولدیغندن متکبر اولان آدم لرك جله سی
 مطلقا حقیر وذایل
 اولور

کن مشغول ایمانت * مسئول اولدیغك امور ايله مشغول اول یعنی
 عنه مسئول * مكلف اولدیغك وظائف هر نه ایسه
 دائرة مخصوصه و محدوده سنی تجاوز ایله که
 مسئول و بین الخلق نامقبول اولیه سن

کن لینا بغیر ضعف * اقتدارك حالنده اظهار رفق و ملایمت و مجرد
 شدید امن غیر عتف * محافظه اعتدال امور ایچون اعمال شده
 احتیاج صحیح کور رایسه ك بو حالده دخی
 عتف ور عوتدن مجانبت ایله که اخلاق
 حسنیه ایله متصف اوله سن

کیف یصلح غیره * کندی نفسی اصلاحه مقتدر اولیان ادم
 من لا یصلح نفسه * اخرینی اصلاحه نصل مقتدر اولور

کیف ینفع بالنصیحة * هو او نفسه تبعیتله منهیات و فحشیاتدن بر کره
 من ینتذبا للفضیحه * لذت الویده اول مسلاک مقدوحه سالک
 و اجرای حفظ وظائف نفسانیه سننه منهنمک
 اولان ادم ارتق ناصح مشفقك نصح
 و پندندن نصل فایده کوره یلور اولیه ایسه
 ایثسی بو پر سه به کتور مدن نفسکی
 فحشیاتدن منع ایله زیرا الی اخر العمر رذیل
 و بدنام و هر طرفدن هدف سهام طعن
 و دشنام اولور سن

مالا ینغی ان تفعله * اشکاره ایشلمکدن احتراز ایلدیگك شبهی کرلی
 فی الجهر فلا تفعله * ایشلمکدن اجتناب ایله که جناب حق هریره
 فی السر * حاضر و امور عبادیه ناظر در

المسیء فی مقابله * احسان مقابله سنده فثائق ایدن انسان
 الاحسان هو حیوان * انسان اولیوب فقط انسان صورتنده
 فی صورة الانسان * حیواندر

من اطاع غضبه * حدث حالنده قوه غضبیه سنه اطاعت
 اضاع ادب * ایلان ادبی غیب ایدر

من اطاع ناصحه * ناصح مشفق سوزینی دکلیوبده موجبجه
 ارغم کاشحه * عمل ایدن ذات خصم کینه جوسنی قهر ایدر

من اتضع ارتفع * تواضع ایدن ذاتک قدر و منزلتی عالی اولور

من حسنت سیره * اخلاق حمیده و سیر بر کزیده ایه متصف اولان
 لا یخاف ابدا * ذات هیچ برشیدن قور قیام قی اوزره مبشر در

من زرع العدوان * بوزراعتکه عبرته هر کس اکدیون
 حصد الخسران * بیچه جکندن مزرعه سینه سنه ابنای جنسی
 حقننده تخم عداوت و کینه زرع ایدن خیت
 و خسرانندن بشقه محصول اله من

من ساء خلقه * خلق و طبیعتی فثالقه الشدیران ادم نفسی
 عذب نفسه * دائماً تعذیب ایدر

من طال عناده * معاملاته اصرار و عنادی اعتیاد ایدن
 طاب بعاده * ادمدن اوزاق طولاشمقی لازم و سعادت
 حالی مستلزمدر

من عذب لسانه * طاتلودلواولان ذاتك محب صادق
 كتر اخوانه * چوق اولور

من عقى اباه عقه ولده * معاذ الله تعالى پدر بنه اذا وجف ايدن
 شخص بالاخره او غلى دخی کند و سینه
 عاصی اوله رف پدر بنه ایلدیکی معامله غیر
 لاشقه نك فات اندر قات مجاز اتنی کورر

من فعل ماشاء * عقلمه کلان شیئی عقل و حکمتنه تطبیق ایتکسرین
 لقی ماساء * ایشلیان ادم دائمادرد و بلایه او غرار

من كف اذاه * خلقه مضرت واذا ایتیمان آدمك اصلا
 لم يعاده احد * دشمنی اولمز

من الامور امور * ایشلردن بعض ایش واردر که انک رفق
 لا یصلحها الرفق * و ملایمتله اصلاحی قابل اوله میه جفتدن
 او مقوله امورده حکمت و مصلحت
 اقتضا سبجه معتدلانه اعمال شدت اولنملیدر

من قصر الهمة حسد * احبسا و اصدفانك نائل اولد قلری دولت
 الصديق على النعمة * ونعمته حسد ایلک پک دون همتلکدر

المنية ولا الدنيا * اختبار دنانت ایتکدن ايسه اولک خیر لودر

الناس حلك هو * سکا ناصح و نصیح و پندی مستلزم ازاله ثبات
 المشفق عليك * اولان حق کده رحم و شفقتی اولدیغی مجربک
 بولسان ذاتدر

الولد السوء يشين * فـاـوـلـاـدـاـبـاـوـا جـدـا دـيـك بـر اـقـدـيـغـي اـرـكـان
السلف ويهدم * شـرـف و اـصـالـتـي هـدـم اـيـدـر
الشرف

لا تستخبر من نفسك * اـشـاعـه سـنـي مـسـتـكـره كـور دـيـكـا مـورـي
ما من غيرك تستنكره * كـنـد كـدـن و غـيـر يـدـن رـوا يـلـه نـشـرا يـمـه زـيـرا
بوندن چوق مضرت تولد ايدر

لا تـعـد مـا تـعـجـز * اـپـا سـنـدـن عـا جـز اـولـه جـك شـيـي و عـد اـيـتـه
عن الوفاء به * زـيـرا اـخـلـاق مـذـمـومـه دـن مـعـد و دـدـر

لا تـفـعـل مـا يـشـيـن * عـرـض و نـام و سـكـه و نـام و شـهـر تـكـه اـيـر اـثـ
العرض والاسم * نـقـيـصـه اـيـد جـك اـفـعـالـي اـيـشـلـه زـيـر اـيـك چـوق
نادم اولور سن

لا عـقـل مـن يـجـاـوز * حـد و قـد ر بـنـي تـجـاـوز اـيـد ن اـدـم ر ا حـ
حده وقدره * و حـضـور دـن مـحـرـوم اـولـه جـغـنـد ن عـقـلـي
صـا يـبـلـز

لا قـرـيـن كـحـسـن اـلـخـلـق * اـنـسـان اـيـچـون اـخـلـاق حـسـنـه كـي حـسـن
قرين اوله من

لا يـجـتـمـع الكـذـب و المـرـوء * اـنـسـانـيـت اـيـلـه يـلـا نـچـيـلـق بـر يـرـده جـع اـولـه مـيـه
جغندن ما خلق لهك شرف جهانيها
انسانيتي يلا نچيلى كبي بر فعل مذموم
اغورنده فدا ايله

لا یخلو المرء من ودود * انسان یا نائل اولد یغی احبای صادقده سک:
مدح وحسود یقدح * مدح وستایشلرینه و یا خود پیـدا ایلد یکی
حسودلرینک فصل و مذمتلرینه مطهر
اولقدن خانی اولیه جغندن حقنده سائرینک
حسن ستایشی مسموعی اولد یقه
بو کافایله رق عجب و انانیت و حسودلرینک
طعن و تشنیعی ایشد کجه چونکه آدم نه یاپسه
خلقه یارانه میه جغندن ولساتلرین
طوته میه جغندن انلره دخی وجود و یر رک
تلاش و محنته دو شمام لیدر

المقالات الملیحه * اخوت و صداقت صحیحه یه دائر
فی الاخوه و الصداقه * مقالات ملیحه در
الصحیحه

اباغ الشـکوی * مظلوم ایچون مینلا اولد یغی بلیه نک درجه
ما نطق به البلوی * سندن زیاده ابلاغ لسان اوله من

اعز اخوانک * احبای صادقده ک حقنده دائماعت و اکرام
تذل اعداک * کوسزوب کندولر بنی صحیحه اخشنود ابله که
دشمنلرینی حقیر و ذلیل ایده سن

الانسان یحتاج * انسانک صادق دوسته احتیاجی سائر حوایج
الی الاصدقاء * ضروریه احتیاجی کیـدر و بلکه ده
یحتاج الی سائر الاشیاء * زیاده در زربا محب صادق سایه سنده
حوایج سائر بهالسهوله وجوده کلور

بحسن الموافقة * بين الاخوان حسن الفت ومعاشرت
تدوم المصاحبة * امور مشروعه ومعقوله ديه بكد يكره
موافقتله دوام ايدر

التودد الى الناس * جهاتده الك زياده عقل ودر ايت خلق ايله
رأس العقل * حسن معاشرت اولنه رق مجتلمر بني
قزاقه مدن عبارتدر

زب طبع افسده * اراذل اشخاص ايله اختلاط وموانست پك
مصاحبة الاشرار * چوق طبابع سليه اصحابي افساد ايله
دوچار مذمت ايتشددر

الصدافقة سلوك * صداقت ديتلان خصلت مقبوله اكر يلكي ترك
النهي وترك العوج * هر شهيد طرغري يوله كتمك وحق
وصوابي التزام ايتكددر

فساد الاخلاق * منافق لره الفت ومعاشرت انلرك طبابع
بمعاشره اهل النفاق * ذميمه لرينك سرايتله اخلاق حسنه نك
تغير وافساديني مستلزمدر

الكرم صدق الاخاء * كرم تعبير اولنان سيرت ممدوحه اخوانك
في الشدة والرخاء * عسرو ويسرى حالنده معاملة صادقانه
ومحبت خالصانه كو ستر مكددر

ان تصلح الناس وانت * اخلاق رديه ايله متصف اولوبده نفسك
فاسد * اصلاحنه مقتدر اولديغك حالده خلق
اصلاحه هيچ مقتدر اوله من سن

محك المودة والاخاء * محبت واخوت حقيقه بيه ادعايدن ادمك
 الشده دون الرخاء * صدق وكذبى ايام اقبال ووسعتده بيلنه مبوب
 هنكام ادبار وشده دته معلوم اولور

من طلب الوفاق * خلقدن حسن موافقت بكليان آدم ابدا
 ترك النفاق * نفاقي ترك اتمليدر

من ناقش الاخوان * اخوانيله دائما معارضه ومناقشه ايدينرك
 قل صديقـه * دوستى از اولور

الناس بخير * خلق ارارنده مخالفت ومبايئت دوشميو بده
 عالم يتباينوا * حسن اتحاد واتفاق ايله بولندجه سعادت
 حال ايله يشـارلـر

الوفاء افضل شمائل * عبادك بحاسن اخلاقـدن اكـكـوزلى
 العبد ووضح دلائل * ويوكلـكـهـلا منلرندن زياده اشكارا ولانى
 المجد * خصلت جيله وفادر

لاخاء الا بالوفاء * اخوت ومحبتك حصولى انجق وفايله در

لايسرك قول العدو * دشمن ترويم مضمرات مفسده سى ضمنده سكا
 وان حسن * نقدر طاتلودل كو سترسه ده بالاخره اندن
 تلحكـام اوله جفك جهـتـله مسرور اوله

الكلمات المعبرة * احتياط و مشورته دائر كلمات
 فى الاحتياط والمشورة * معتبره در

اجهل الناس من يعتمد * خلقك اك نادان واحق امور واقعہ سندہ
 في اموره على من * خير ما مول يتدبكي وشرندن امين اولديغي
 لا يؤمل خبره ولا * شخصه اعقدا دايدني در
 يا من شره

اذا امكنتك الفرصة * فرصت ايله انتفاعه امكان وار ايكن فوت
 فانهزها * اولدن اكا وصوله مسارعت ايله

استصلاح العدو * حسن تعبير وتدير ايله دشمني رام ايتك اخنيار
 بحسن المقال اهون * نهلكه مقاتله ايله مغلوب ومقهور ايلكلكه
 من مغالبته بالقتال * مر حيدر

اضاعة الفرصة * اله كچن فرصتي ضاييم ايتك الم ومخني دعوت
 غصة * ايلكدر

اعقل ال رجال * اك عقلو ذات مصالح واقعہ سندہ عقلا ايله
 لا يستغنى عن مشاورة * مشورت ايلكدر دن مستغنى اولمز
 العقلاء

ان اردت السلامة * سلامت وراحت مر ادايدر ايسه ك صداقت
 فالزم الاستقامة * واستقامتي التزام ايله

اول الحزم المشاورة * حسن عواقب اموري تا مين ايدن حزم
 واحتياطك برنجبسي مشورتدر

اياك والاشتغال بما * اوزر كه لازم اوليان شي ايله اشتغال دن حذر
 لا يعينك فيفوتك * ايله كه محتاج اولديك شبي غيب ايتيه سن
 ما يعينك

ایاک والعجل فانه * عجله دن مجابنت ایله که صکره مشکلاته
مقرون بالعثار * دوشرسن

التدیر قبل الفعل * رایسه باشلزدن اول لازم اولان حسن تدیری
یؤمن العثار * استحصال ایله که صکره مشکلاته دوشماک
اوزره امین اوله سن

تفکر قبل ان تعزم * رایسه عازم اولمز دن اول عواقبنی کوزلجه
وشاور قبل ان تقدم * تفکر ومطالعسه وارباب تجربه ایله تذکر
ومشاورة ایله که انجاء منده نادم اولیه سن

الحزم بضاعة * نیل مقاصد ایچون حزم واحتیاط
والتوانی اضاعه * پک بیوک سرمایه وائده اهمال وبطالت
اولنسی مانع حصول امنیه در

خذ الص قبل ان * سنی طوتمزدن اول خرسزی سن طوت یعنی
یاخذک * اوزر که متوجه اولد یعنی حس ایلدیکک
مضرتک ظهورندن اول دفع اسبابنه چالش

دع الامور التي تخش * عاقبتندن قور قبلان ایشلری ترک ایله که دو چار
عواقبها * وخامت اولیه سن

سل عن الجار * برخانه بی اله جق اولور ایسه که ابتدا جوارنده
قبل الدار * بولانن خانه صاحب لرنک حالی سوال وتحقیق
ایله ده اکر قومشوری کوزل ادملر اولدقلری
اکلاشیلور ایسه او حالده اولخانه بی ال زیرا
فناقومشوا انسانی دائماً معذب وراحتنیز ایدر

الشرف بالهمم العالیہ * شرف انجیق کشی ہمتی عالی طو توب
 لا بالرم البالیہ * استعمال فضائل انسانیہ ایتکلمہ حاصل اولور
 بوخسہ عالی واکاردن اولان ابوا جدادینک
 چور تمش و خا کہ منقلب اولمش وجود
 نابود لیلہ افتخار ایتک شرف دکلدور

العبد لایمازح * کولہ ایلہ شقہ و مزاح ایتہ زیر عارسر اولور

العفة حبش لایہزم * عفت و استقامت حصن ناموس و حیثیتی
 محافظہ ایچون بوزلر براردودر

فی تصاریف الاحوال * انسانک قدر و قیمتی خطب مهممہ دہ استخدایہ
 یعرف جواهر الرجال * ابرازینہ موفق اولدیغی اثر اہلیت
 و کفایتہ معلوم اولور

کل یحصد مازرع * هرکس اکدیکنی بچرونیک وید ایشلدیکی
 و یجزی بما صنع * شینک مکافات و مجازاتی کورور

معاداة الاغنیاء * اصحاب اقتدار و ثروت ایلہ خصوصت
 من عادات الاغنیاء * اثر حق و بلا ہندر

معاداة الرجال * بیوک آدم لر ایلہ عداوت نادا ندرک
 من شیم الجہال * عاد تیدر

من اولع بقبج المعاملة * خالق ایلہ سوء معاملہ بی اعتیاد ایدن آدم
 اوجع بسوء المقابلة * مقابلہ سده اوضاع عنیفہ مشاہدہ سیلہ
 متاذی اولور

من جهل قدره * قدرینی بیلان حدینی تجاوز ایله بالآخره
عدا طوره * دوچار ملامت و مذلت اولور

من کبرت همته * همتی عالی اولان ذالک قدر و قیمتی زیاده اولور
کثرت قیمته

من کثر مزاحمه زالت * کثرت مزاحی یعنی لهو و لطیفه بی اعتیاد
هیتمه * ایدن آدمک هیتی زائل اولور

من لزم الرقاد عدم * خواب غفلته ملازم اولان آدم مرادینه
المراد اصلاً نائل اولمز

من لم یلزم الجادة * شهره استقامتدن ایریلان آدم ضلالتیه
خطب دوشر

لا تخف من تحذر * سنی صورت ظاهرده تهدید ایدن آدمک
ولکن احذر ممن * شرنندن قورقه لکن صورت اغفالده
تأمن * تاملین ایلین شخصک مکرندن زیاده
حذر ایله

لا تطع فی کل ما تسمع * هر برایشه دیک شینه میل ایدوب اله کتورمک
ایچون طعمه دوشمه و هر کاره الکی اوزاتمه که
سعی و امکک بیهوده اولوب بوش
یره یور ولور سن و مستعد و مستفید
اولدیفک شیدن دخی مجروم
اولور سن

لا تفتح بابا بعجزك * صكره قبا مسندن عاجز اوله جفك قپوي
 سده * آچه يعنى مصرفكى هر زمان درجه اقتدارك
 مساعد اوله يسله جك درجه دن خارجه
 چيقارمه كه صكره مديون ومضطرب
 اولورسن

المقالات السديّة * كسب وتجاره مفيدة يه دار
 مقالات سديده در
 فى الكسب والتجارة *
 المفيدة

الابرار يحصل المرام * هر عملده سعى و ابرام موجب حصول
 مرامدر

الاحق من ياكل * بولديغى شبي بلا احتياط صرف ابدرك
 مايجد ثم يستل * بولديغى وقت غيره عرض سؤال واحتياج
 مالا يجده * ابدن آدم بك احقددر

اسراف الزاد * سر مائه حيوه وتعشى اولان نفقه وزاديني
 من الفساد * اتلاف ويهوده يره اسراف ابدن آدمك نظام
 حالى فاسد اولور

اسقاط الزوائد * حوايج ضروريه دن معدود اوليان برطاقم
 فوائد * تجملاقي ترك ايتكده چوق فائده كوريلور

اصلاح المال * آز چوق مالك اولديغك مالى حسن
 خير من طلبه * نصرفله اسراف ايتماك مجدد قرائغه
 چبا لمقدن خير لودر

اضاعة المال من * مالی اتلاف واسراف ايتك شا شغلنق
الضلال *

اعمل لدنياك عمل من * دوچار زجت ومضايقه اولماق ايجون
يعيش ابدا واعمل * مصالح دنيويه كي من غير انتهاء ممر اولنه جق
لاخرتك عمل من * بولده تنظيم وتداركات اخرويه كي دخي
يموت غذا * يارينه چيتميه جفيم كي تهيمه وتقيم ايله

آفة النج الكسل * اختيار رضاوت وكسالت موجب محروميتدر

الاقتصاد بالغنى والفقر * صورت اعتدالده يسير وعسره وغنا وفقره
عدة لنوائب الدهر * توطين نفس ايتك چونكه انسان
ايجون برحالده دوام ممكن اوليه جقندن
متصور اولان مكسدرات كونيه يه
مقاومت ايلك ايجون برسلا حدر

الآمال متعلقة بالاموال * نفود واموال موجب نيل آمانى وامال
اولديغندن بوش يره مالنى اسراف اتيه كه
اومديغك شيدن محروم اوليه سن

امددبك الى باب من * تجارت وصنعت كي بركار وكسيه تشبث ايدرك
العمل تفحصك ابواب * كد يمينك ايله تدارك حوايجكه سعي ايله كه
من الرزق * اوسيله سكا رزق قبولى آچيلور

امسك من المال بقدر * دائرة مشروعه ومعقوله ده اجراى خير
ضرورتك * وحسنات ايله برابر مالندن اداره ذاتيه لك ايجون
محتاج اوله جفك قدر شئي امساك ايله كه
ضرورت چكويه سن

ان كان لك مال * اصحاب ثروت واقتدار دن اولديغك حالده
 فلانك حسب * هيچ كسسه سنك حسب ونسبك دن سوال
 ايتوب هر زره ده بولنسه لك اصحاب اصالت
 كبي مظهر تو قير و حرمت اولور سن

بركوب الاهوال * مال بيك بلا وزجته قاتلمقه قزانيور بوي
 تكسب الاموال * پيل وما لكى اسراف ايله كه كار
 عاقل دكلدر

بادروا العمل واكذبوا * استحصال امر معيشتك ضمنده بركار وكسبه
 الامل * مشغول اول اكر ما يخوليا قيلندن اوله رق
 تحصيل حوايجده پابسته دام امل ودوچار
 ورطه رخاوت وكسل اولور ايسه لك صكره
 آلدانوب آج قالور سن

بالتواني تفوت الاماني * اختيار كسل وتواني سبب فوت مقصود
 واما نيدر

ترك الحركة غفلة * تدارك حوائج ضروريه ايجون سعي وحركتي
 ترك ايتك بيوك غفلتدر

التهاون بالمطلوب * نيل مطالب مهمه ده اختيار تكاسل
 اول اسباب الحرمان * ورخاوت اسباب محروميت ومايو سبتك
 برنجيسيدر

ثمرة التواني الفاقة * نپرور لكك ثمره سي فقر و ضرورت و ذلت
 والذل وسفالتدر

الجواد یا کل ماله * جو انمرد مالی یو ایله صرف ایدوب اهل
 والبخیل یا کله ماله * وعیالنه مضایقه چکدر میاندرو بخیل نائل
 اولد یغنی نعمت و ثروتده کمال امسالک ایله نفسنی
 و اولاد و عیالنی هرشیدن محروم ایدرک جمع
 و ادخار ایلدیکی اموال کثیره بی ترک ایلده دوچار
 پنجه مرکا و لوب اول مالک ذوقنی بشقه لری
 سورنلردر

الجود اعطاء ما یبغی * خصیلت مقبوله سخا مستحقین
 لمن یبغی * و محتاجینه قدر کفایه ده اعطا ایلکدر
 یو خسه ما ملکنی تیزیر و اسراف ایلیانلر
 سخی دکلدر

حرفة المرء کوزه * انسانک صنعتی استحصال امر معیشتی ایچون
 تو کمزیر خزینه در

حسن التدبیر یکتا * حسن تدبیر ایله از مال چونا لور و اموال
 قلیل المال * کثیره سفا هله مجو اولور

خذ من نفسك لنفسك * نفسکی ینه نفسک اکتساب تمتع ایتیمی
 و تزود من يومك * یولنده چالشدیر و ضباحک رزقنی
 لنفسك * یو کوندن تدار که چالش

خبرکم خبرکم لاهله * سزک خیر لو کر اهل و عیالنه خیر او اولنلردر
 یعنی نائل اولد یغنی نعمت الهیه بی فاملیاسنک
 و منطقات و اقرباسنک دفع احتیاجاتنه یو ایله
 صرف ایلیا نلردر یو خسه مالی سفا هت
 یولنده چورید نلرد کلدر

الخیر لا یضیع الا عند * خیر و حسنات ضایع اولمز مکر که اراذل
وضع *

الدراهم بالدراهم * اخیه اخیه ابله قرانبله جفندن رأس المالنی
تک تسب * بروقت ضایع ایتیه سن که مفلس
اولیه سن

الدینرمفتاح الاوطار * اتون ابواب مقاصدك اناختاری اولدیغندن
والدرهم من ذیل الهم * انکله مقصوده وصول میسر اولوروا فیه دخی
هر برغصه و کدری ازاله ایدر

الذلة مع القلة * قلت مال صاحبی ذلت وسفالتة دوچار
ایده جکندن نفسکی بو حاللردن وقایه مالک
حسن محافظه سنه سعی ابله

ذرا اسراف مقتصدا * صرفیات واقعه کده حد اعتدال دن ایرلماق
واذکر فی الیوم غذا * اوزره اسرافنی ترک و صباح نه محتاج اوله جغکی
بو کوندن فکر و درک ابله امورکی اساس حزم
واحتیاط اوزره بناقل

الرجل التام من ينفع * انسان کامل دائما غیره منفعتی طوقنوب
غیره ولا یعدم خیره * خیر و حسناتنی منقطع وزائل اولیساندر
وبومقصد ایسه تصرفات مالیه یه دقتله
حاصل اولور

الصناعة فی الکف * الده برصنعت بولنسی صاحبی زده اولسه
امان من الفقر * فقر و احتیاجدن قور تارر

الغذر الجبل احسن * اصحاب حاجتك انجاح مر امنه مقندر
 من المطل الطويل * اوله مديفك حالده حسن صورت ولا يمتله
 او مثلاً - وعجزه بي اميده دوشروب ايشى
 اوزون اوزادى به صالالامدن وعذاب اليه
 دوشرمدن احسن واولادر

عليك بالمسال فانه * مال اصحاب كرمك شرف ومزيتنى تزيد الله
 يشرف الكريم * برابر بر طاقم الحقله مر اجعتدن استغنا بخش
 ويستغنى به عن اللئيم * اوله جنى جهسته سكا محافظه مالك
 لزومنى تو صبه ايدرم

العاجز يسمى البطالة * اداره امور دن عاجز اولان خصلت ذميه
 تو كلا وقصر الهمة * بطالته شرط وقاعده سنى يلد كلى
 فناءة * تو كل معناسنى ويرملرى ودون همت
 اولان دخى مسلك مقدو حلى ربنى فناءت
 طرزنده كو سترملرى شايدان استغرايدرم

الغنى بسود خير السيد * زكيتك سيادت واصالت ذاته سى
 والمال يقوى غير * اوليانلى اشرافدن كو ستر رومال
 الايد * ضعفى قوى قيلر

الفقر مجمع العيوب * فقر معايب ومساويناك كافه سنى جمع ايدرم
 ومرتع الكروب * وصاحبى دائما وادى محنت ومشقته سوق
 ايلر

الفقر والدن هم * فقير ومديون اولان آدم كچه لى ايرتسى
 فى الليل وذل * كونك تدارك حوايجله اصحاب مطلوبك
 فى النهار * كو ستره جكرى اذا واز عاجى تفكر اليه
 بنجواب وحضور وكوندلرى دخى انواع
 ذات وحقارته دوچار اوله رقى نعمت حرى
 ولذت حياتدن دور اولور

القبر خیر من الفقر * اصحاب ناموس وملا حظ به كوره قبره كبر مك
فقر اليه عمر كبر مكدن اولادر

قليل في الجيب خیر * دسترس اوله رق جيبكه قويد يك نفود جزينه
من كبر في الغيب * الكه كچم كسزين حصولني اميد اينديكك
اموال كليه دن خير لودر

قليل يفتقر اليه خیر * عند الحاجه دفع احتياجه كافي اوله
من كبر يستغنى عنه * بيله جك مال قليل احتياج صحیح اوزرينه
اولمقسزين ادخار ايلديكك مال كسبردن
خير اودر

القليل اليسير خیر * بالسهوله استحصالي ممكن اولان ازمال
من الكثير العسير * تحصيلنده كلفت ومشقت اولان چوق
مالدن اولادر

قوام الدنيا والدين * دين وديانك قوام وائظامي علم ومعرفت
العلم والكسب * ومال و ثروته در

كسل الفقير * فقر وفاقه به دوشو بده انك اوزرينه برده
هلا كه * اختيار رخاوت ونكاسل ايدن آدم شهه سز
هلاك اولور

كني باتخاذ الصنائع * انسان ايچون احتياجات ضروريه سسته
شرفا * دسترس اوله رق اخره احتياج دن مستغني
اولق ايچون بز صنعت اوكر نمك شرفي
كفايت ايدز

(لان يموت)

- * لان يموت الانسان
 * يخلف مالا لاعدائه
 * خير من ان يحتاج في
 * حيوته لاحبابه
 جمع ايلديكي مالدە حسن تصرفله آخره
 محتاج اولدق سزین عمرینی کچر بلوب بعد الوفات
 مالی دشمنه براتق حال حیاتده دوسته
 عرض احتیاج ایلکدن خبر لودر

* المال سلاح الرجال
 مال انسانك هر حالده سـلاحـیدر

* المال یبدی جواهر
 الرجال
 انسانك فضائل وکالاتنی اظهار ایدن مال
 وثر ویدر

* ما من شان الاشراف
 * التقیر والاسراف
 بخل و خست اشراف واکارمک شاندن
 اولدیغی کی اسراف و سفاهت دخی انلره
 یاقشمن

* من جال نال
 ترك تكاسل ايله سعی وغیرت ایدن مرادینه
 نائل اولور

* من دام کسله خاب
 امله
 کسالتده دوام ایدن املتدن محروم
 اولور

* من اشتری مالا یحتاج
 * الیه باع مالا یحتاج الیه
 محتاج اولدیغی شئی صاتون الان آدم
 محتاج اولدیغی شئی صاتمغه مجبور اولور
 چوق زحمت چکر

* من اتفق سرفا
 * مات اسفا
 مالی اسراف و اتلاف ایدنلر قرین اسف
 اولدقلری حالده وفات ایدرلر

* من اتفق ولم یحسب
 * هلاک ولم یدز
 مالی من غیر حساب تبذیر ایدن غفلتله
 هلاک اولور

من انفع عمل * امور ذاتیه سنی حسن تسویه دن اوشنوه
 نفسه اضطر علی عمل * تکاسل ایندن آدم بالاخره فقیر اولوب تدار
 غیره * اقوات یومیه سی ضمیمه بالضروره آخر
 اینشی ایشلکه مجبور یعنی اجیر و خدمتکا
 اوله رق شرف حریتن دور اولور

موت فی قوه و عز خیر * انسانک افتدار و اعتباری رنده ایکن اولک
 من حیوة فی ذل و عجز * سفالت و ذلله یشا مقدن اولادر

اناس خـلانک * دوجار فقر و فاقه اولوبوده ثروت و انتظا
 مالم تقتر * حالک رنده اولدغی بهتون عالم دوست
 هوادار کدر

لا نقل بلسانک مالم * اثر اطف و احسانک ایله بالفعل اجرا سنا
 تعقد من احسانک * موفق اوله بیله جکنی جزم ایتدیکک شبن
 قطع السانکه الم و بر طاقم بیچاره لر
 امید دوشروب و بالده قائمه

لائال الراحه * اختیار زحمت و مشقتله بر چوق امک و یرمد
 الالاتعب * نعمت استراحتنه نازل اوله مز سن

اشبور سـاله نک طـبع و تمثیلی سـایه معـارف و ایة حضرت
 پادشاهیده عبدعاجز صداقتقرین حسن تحسینک
 زمان اداره سنده مطبۀ عامره ده بیک ایکیوز

سکسن بش سنه سی شهر رمضان
 شریفک او اخرنده قرین
 ختام اولشد

LIBRARY
OF
PRINCETON UNIVERSITY

Princeton University Library

32101 077749735